apoſtoli in ꝓiectione: dū enī pagani viderēt
ꝓpter ſignoꝝ frequentiā corpus eiꝰ plurimū
venerari: indignati loculo plūbeo īpoſitū in
mare ꝓcipitauerūt. Et de hoc ita ſcripſit bea
tus Theodorꝰ ſupdictus. mota eſt cū impe-
tu de regionibꝰ armenie arca cū q̄ttuor alio-
rū martyrū arcis q̄ ſil'r dū ſigna, oparent̄ cū
ea fuerāt in mare ꝓiecte: ⁊ ꝑ tm̄ ſpaciū maris
q̄ttuor; bis p̄cedentibꝰ et tāq̄ꝫ miniſtris obſe-
quiū quodammō aplo facientibꝰ: venerunt
in ꝑtes ſicilie in inſulā q̄ lipparis nuncupat̄:
ſicut ep̄o hoſtienſi q̄ tunc p̄ns erat reuelatuꝫ
fuit: venit ad paupculā theſaurꝰ ditiſſimus:
venit ad ignobile p̄cioſiſſima margarita: ve-
nit ad meſtā ſplendidiſſimū luminare. Alijs
ergo q̄ttuor ad diuerſas terras euntibus ſan
ctum aplm in dicta inſula reliquerūt. Et eni
p̄dictos q̄ttuor martyres apls retrorſum re-
linquēs vnū. ſ. papinū ī ciuiuitate ſicilie mi-
las. Aliū vero Lucianū noie meſſinā tranſ-
miſit: reliquos vero duos ī calabriā direxit:
gregoriū quidē in ciuitatē columnā. Acha-
cium aūt in ciuitatē q̄ chale vocat̄. Qui vſq̄ꝫ
hodie ſuffragijs ſuis ſplendēt. Suſceptus ē
ergo beatꝰ apls cū multis hymnis laudibꝰ
et luminaribꝰ et templū ſibi magnifice fabri-
catur. ¶ Scdo deus mirabiliter cōſeruauit
corpus apli in diſperſione. anno quippe dn̄i
dcccxxi. Sarraceni ſiciliā inuadētes lippari-
tanā inſulā vbi corpus ſancti Bartholomei
quieſcebat vaſtauerūt ac eius ſepulcrū con-
fringētes oſſa ipius diſperſerunt. Illis autē
poſtea inde recedentibꝰ apparuit apls cuidā
monacho dicēs. Surge collige oſſa mea q̄
diſpſa ſunt. Cui ille. Qua rōne oſſa tua col-
ligere aut aliquē honorē tibi exhibere debe-
mus cū nos deleri ꝑmiſeris nec auxiliū no-
bis impēderis. Cui ille: ꝑ multū tps meritis
meis dn̄s huic ꝑplo pepcit. Sꝫ coꝝ peccatis
nimis inualeſcentibꝰ et vſq̄ꝫ ad celū claman
tibus iā ꝓ eis nō potui veniā obtinere. Sꝫ
cū monachꝰ diceret. quō inter tot alioꝝ oſſa
ſua q̄ꝫ inueniri poſſent ait. nocte ad ea colli
genda ibis. Et ea q̄ vt ignē ſplendentia vide
ris ꝓtinus hec leuabis. q̄ oīa vt dixerat inue
niens: apli oſſa leuauit. Et ſup quandā na-
uem cōſcendens beneuentū ea tranſtulit.
¶ Tercio deus cōſeruat mirabiliter corpus
bartholomei ī veneratōe. Vult equidē illud
a fidelibꝰ deuotiſſime venerari: nā licꝫ ſingu
lis diebꝰ anni eccleſia in q̄ oſſa illa felicia ſūt
repoſita a fidelibꝰ frequentet̄. veruntn̄ in fe-
ſto ipius ſancti innumerabilis ſi dici pt xp̄ia
noꝝ multitudo ad eandē ꝯfugit: vbi etiā epi
oēs ſuffraganei abbates ⁊ alij ad laudandū
deū in ſuo ſancto ꝯueniūt. Gaude o bn̄uen-
tana ciuitas: ditata tanto munere ad deū pre
ces tuas cōfidenter effunde: ſperās indubi-
tanter barthomei meritis impetrare qō petꝭ
nō ab re diſponit ſapientia dei: vt ex lipparita
na inſula ſacrū hoc pignus ad te deferretur
Igitur. Bartholomei preſidiū indeſinenter
implora. vt per interceſſionē illiꝰ liberet te de
us ab omī malo et in ſua gratia conſeruet
¶ Sermo quadrageſimuſtercius de victo-
ria quā habuerūt ſcti apli Simon et Judas
in qua oſtendit̄ virtus dei q̄ erat in illis.

FOrtes facti ſunt

in bello. Doctoris gentiū verba
ſunt iſta ad Hebre. xi. Si abſq̄ꝫ
vlla ꝯtradictione p̄dicaſſent apli fidē xp̄i fa-
cile fuiſſet ꝑſuadere gentibꝰ vt ī illū crederēt
Sed ꝓfecto vbiq̄ꝫ duriſſimā reſiſtentiā inue
nerūt. Ob quā opꝰ fuit illos nō niſi forti aīo
docere euangelicā virtutē. Omiſſis aūt alijs
ſimonē et iudā inſpiciamꝰ q̄ ꝑſarū ꝑplos ab
idolatrie ſupſtitione reuocarūt. Ipi nāq̄ꝫ mul
ta viriliter egerūt ad expugnandos veritatꝭ
inimicos. Quos tn̄ cooperāte deo potētiſſi-
me debellarūt: veruntn̄ vt iſta faciliꝰ capiant̄
in p̄nti ſermōe de victoria ſanctoꝝ ſimonis
et iude diſſeremꝰ. Fuerūt quippe victores et
fortes in bello: ita vt aduerſarij turpiſſime cō
fuſi deficerent: hi autem tripliciter diſtingui
poſſunt.

¶ Primi fuerunt diaboli.

¶ Secundi magi.

¶ Tercij idoloꝝ pontifices.

¶ Qualiter Simon ⁊ Judas deuicerūt dia
bolos. Et vtrū demones habeāt ſciam futu
roꝝ ꝯtingentiū. Et quō habent ꝓphetas fal
ſos atq̄ꝫ qualiter veritatē fatent̄: quā odiūt.

¶ Capitulū. i.

PRimi aduerſarij Simonis ⁊ Jude q̄s
deuicerūt fuerunt diaboli: dū enī in ꝑſi
dem applicuiſſent. Baradach dux regis babi
lonie cōtra indos ad preliū ꝓfecturꝰ: nullū a
dijs ſuis potuit habere rn̄ſum ꝑgentes autē
ad fanū ꝓxime ciuitatis rn̄ſum ibidē habue
runt. Ex ꝓpter aplos qui venerūt dij rn̄dere
nō poſſent. Tūc dux eos inquiri fecit. Et in
uentos qui nā eſſent vel pro qua re veniſſent
inquiſiuit. Qui reſponderūt. Si genꝰ q̄ris
hebrei ſumus. Si cōditionē ſeruos ieſu xp̄i
nos eſſe fatemur. Si cauſam: ſalutis vr̄e cau
ſa huc venimꝰ. q̄bus dux rn̄dit. Cū felix re-
uerſus fuero audiā vos Cui apli: mō magis
cōgruū ē recognoſcere illū cuiꝰ ope poſſitis
vincere: vel certe rebelles placatiſſimos inue-

insula collocatum fuit. vid. Baron. in notis ad Martyrologium 25 Augusti

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nire. Quibus dux: dijs noſtris potentiores
vos video: finem belli vobis rogo predicite.
Cui apl'i: vt deos tuos mēdaces eſſe cogno
ſcas iubem⁹ illis ad q̄ſita dare rn̄ſa: vt dū di=
xerint q̄ ignorāt ꝓbemus eos ꝑ oīa eſſe men
titos. Tūc fantaſtici: grande bellū dixerūt fu
turū et multū ꝓp'l'm hincinde ruiturū. Tunc
apl'i ridere ceperūt: dixit eis dux. me timor in
uaſit ⁊ vos ridetis. Cui apl'i. noli timere: q̄r
pax huc nobiſcū intrauit. Et cras hora diei
tercia legati indoꝝ ad te veniēt: et tue ſe pote
ſtati cū pace ſubijciēt. Tūc pontifices riſuꝫ
leuauerūt: et duci dixerūt. Ad hoc iſti ſecurū
te reddere volūt: vt dū incaut⁹ fueris ab ad=
uerſarijs occuperiſ. Cui apl'i. nō diximꝰ tibi
expecta vnū menſem ſꝫ vnū diē et cras in pa
ce victor exiſtes. Tūc dux vtroſq̄ꝫ cuſtodiri
fecit: vt ex rei exitu veraces honorarent̄ ⁊ mē
daces ꝓ crimine punirent̄. Cū ergo in craſti
nū qd̄ apl'i p̄dixerāt eueniſſet ⁊ dux pōtifices
incēdere vellet ꝓhibuerūt apl'i ne hoc fieret
cū ipi nō irruētes occidere: ſꝫ mortuos viuifi
care miſſi eſſent: itaq̄ꝫ demonū fallacia ab a=
poſtolis vera narrantibꝫ fuit detecta. Tū vt
ꝑs iſta clarior fiat tria hoc loco erunt dubia
diſputanda.

¶ Primū vtꝝ ī demoībꝫ ſit p̄cognitio futuroꝝ
¶ Scōm vtꝝ a demoībꝫ eē poſſit aliq̄ ꝓphetia.
¶ Terciū vtrū demones ꝑ ſe vel per alios poſ=
ſint veritatē fateri.

¶ Pro primi dubij explanatōe aduertendū
q̄ꝫ quidā incōſiderate dixert̄ demones oīa fu
tura p̄ſcire. Et h̄ ꝯtendūt ꝓbare. Primo per
ſic: q̄r aſtronomi et mathematici per curſum
aſtroꝝ p̄cognoſcūt ⁊ dicūt multa futura: ⁊ vi
demus q̄ꝫ in multis vera dicūt. g̊ ſi maior eſt
intelligētia ⁊ cognitio ī demoībꝫ: videt̄ q̄ꝫ ipi
futura p̄ſciant. Scd̄o id oñdit̄ ab effectu: q̄r
magi et diuini ꝑ pacta cū demoībꝫ multa ve
ra p̄dicūt: et n̄ p̄nt niſi ꝑ reuelatōꝫ demonū. g̊
videt̄ q̄ꝫ ipi futura p̄cognoſcāt. Sꝫ ꝯ ſic aſ=
ſerētes eſt auctoritas Eſa. ca. xli. vbi d̄r. an=
nūciate q̄ vētura ſūt ī futurū: et ſciemꝰ q̄r dij
eſtis. et iterū Augꝰ. xxvi. q. i. c. futura. ait. fu
tura p̄ſcire ſoliꝰ dei eſt q̄ in ſui ꝯtemplatōe il
la q̄nq̄ꝫ āgelos videre facit. Et Hiero. ſup il
lo verbo Daniel'. qd̄ dixerūt ſapiētes babilo
nis Nabuchodonoſor. ſermo quē tu rex q̄=
ris grauis ē nec repit̄ q̄ſq̄ꝫ quiſi indicet illū: ex
ceptis dijs q̄r nō eſt cum hoībus ꝯuerſatio.
inq̄t. Cōfitent̄ magi ꝯfitent̄ arioli ⁊ oīs ſcīa
ſecularis litterature p̄ſcientiā futuroꝝ nō eē
hoīs ſꝫ dei: et q̄ ꝓbat̄ ꝓphetas dei ſpū locu=
tos q̄ futura cecinerūt. Preterea ſi demones
p̄ſcirent oīa futura tunc ſcirēt q̄d cras vnuſ=
quiſq̄ꝫ debeat velle vel cogitare. Sed hoc eſt
falſum: q̄r q̄ꝫto aliq̄d eſt magis p̄ns alicui tā=
to certus eſt ei. ſed volūtas vniuſcuiuſq̄ꝫ ſibi
p̄ntior ē q̄ꝫ alij. ergo certior eſt ſibi q̄ꝫ velle de
beat q̄ꝫ alij. ſed nullꝰ certitudinaliter ſcit q̄d
debeat cras velle vl' cogitare. ergo multo mi
nus nec alia creatura. Diſtinguendū ergo ē
ſ̄m Bonauen. in. ij. di. vij. de futuris. Nā il=
loꝝ triplex genuſ reperit̄. Quedā eni ſunt fu
tura q̄ habēt cām determinatā ⁊ infallibiliꝫ.
vtpute ſunt illa q̄ attendunt̄ circa motū cor=
poꝝ ſuperiorū. in quibꝰ eſt determinatio. et
omnis impedimēti remotō. Talia p̄nt certi=
tudinaliter ſciri nō ſolū a deo ſed a creatura
Et hoc ī ſua cā ſicut tp̄s eclipſis ſolis ⁊ ſīlia
Quedā futura ſunt q̄ h̄nt cām determinatā ſꝫ
tn̄ fallibilē. vtpute ſunt illa que ſunt ſ̄m infe
riorē naturā. q̄ ideo h̄nt cām determinatā q̄r
intētio nature mouet determinateſ ad vnum.
Ideo vero fallibilē q̄r multiplicit̄ pōt occur=
rere impedimentū. Sicut ſi ager ſeminatus
ſi terra pinguis ē: et bona diſpoſitio ſuperio
rū corpoꝝ afferūt pinguē fructuꝫ. Et hec fu
tura p̄ſciri p̄nt a creatura tn̄ fallibiliter ꝓpter
impedimēta q̄ poſſent euenire. aut tempeſta=
tum aut brutoꝝ ⁊ locuſtarū et hmōi. Quedā
aūt ſunt futura q̄ h̄nt cauſam indeterminatā
et fallabillē. Sicut ſunt ea q̄ ſunt a voluntate
noſtra. q̄ indeterminata eſt eo q̄ꝫ eſt ad oppoſi
ta. fallibilis etiā q̄r p̄nt etiā volēti ꝓficere oc
currere impedimēta. Et talia nō p̄nt certitu
dinaliter ſciri aliqua creatura: ſꝫ ſolū a deo vl'
ꝑ reuelationē diuinā. Rō eſt. q̄r ꝯgnitio crea
ture pendet ex re. Quoniā igit̄ res incerta ē
et in ſe et in ſua cauſa. ideo cratura nō p̄t illā
certitudinaliter noſcere et p̄ſcire: diuina autē
cognitio nō depēdet a re aliq̄ immo oīa q̄ no
uit ſ̄m modū ſue veritatis nouit. Et q̄r veri=
tas ſua ē certiſſima certiſſime cognoſcit ꝯtin
gētia vt neceſſaria. Et ſic certiſſime nouit ita
p̄t certitudinaliter demōſtrare ⁊ reuelare. Iō
hec p̄cognitio futurorū vel dei eſt vel a deo.
Et iō cū talia futura p̄dicunt̄. p̄ditio dicit̄ di
uinatio. Et q̄r demones ſupbi maxime deſi=
derāt honorari vt deꝰ maxime conant̄ oſten
dere hoc ī ſe h̄re. Et ideo dicere q̄ꝫ demones
ꝑ ſe ipos futura ꝯtingētia p̄ſciant certitudi
naliter hoc eſt eis attribuere qd̄ dei eſt. Ideo
eſt ibi infidelitas et infidelitati frequēter an=
nexa idolatria. Ideo diuinatio eſt ꝓhibita.
Nā vt ſanctꝰ tho. ſ̄a ſ̄e. q. xcv. ait. Si q̄s fu
tura contingentia p̄noſcere aut prenunciare
quocūq̄ꝫ mō p̄ſumpſerit niſi deo reuelāte ma
nifeſte vſurpat quod dei eſt. Et ex hoc aliqui
dicunt̄ diuini ſcōm Iſido. li. viij. ethi. quaſi

deo pleni. diuinitate enī ſe plenos ſimulāt et
aſtutia quadā fraudulētie hoīb9 futura cōie=
ctāt: diuinatio ꝗ̃ nō dicit̄ ſi q̄s p̄nunciet ea q̄
ex neceſſitate eueniunt. vel vt in plurib9 q̄ hu
mana ratione cognoſci poſſunt Nec etiā ſi
quis futura aliq̄ ꝯtingentia deo reuelāte co
gnoſcat et nunciet. tunc enī ille nō diuinat. i.
qd̓ diuinū eſt facit: ſed qd̓ diuinū ē ſuſcepit.
Tūc enī ſolū d̓r diuinare qñ ſibi ĩ debito mō
vſurpat p̄nunciationē futuroꝝ euentuū. vñ
Hiero. ſup̱ Lucā dicit ꝙ diuinatio ſp̱ in ma
lam ꝑtē accipit̄. q2 nō d̓r ab ordinata ꝑticipa
tione alicui9 diuini. ſ3 ab indebita vſurpatio
ne. hec tho. ſequit̄ Bonauē. ꝙ ꝯñis demōes
nō poſſunt p̱ ſeipōs futura ꝯtingētia ſcire cer
titudinaliter. Tñ frequēter vero p̄dicūt. hoc
aūt eſt quadruplicíter ſ̄m Auguſti. in tercio
ſup̱ Geneſim ad litteraꝫ. Aut enī ſenſus vel
ingenij acrimonia: aut multa experiētia. aut
doloſa cautela. aut aliena doctrina Senſus
acrimonia vt qñ vidēt diligēter et cōſiderant
ad quid inclinat̄ affectio noſtra. vel que ſint
inducentia vel retrahentia. Experientia tem
porum. quia ex talibus viderunt accidere ta
lia doloſa cautela quando ꝓponunt aliquid
facere ⁊ predicunt. Aliena doctrina qñ iuſto
dei iudicio permittunt̄ addiſcere ab angelis.
De aſtrologis ergo ꝙ frequēter vera predi=
cūt tenendū eſt. ꝙ hoc ſolū eſt cōiecturando
ſiue ſ̄m legē aſtroꝝ: ſiue ſ̄m diabolica cōmer
tia. Scd̓m legē aſtroꝝ vtpote qñ dñatur ſtel
la q̄ habet impreſſionē ſup̱ diuerſos humo=
res diſponēs ſ̄m hoc hoīeꝫ a d diuerſos mo
res ⁊ affectiones. Scd̓m diabolica cōmertia
vt qñ volūt vim aſtroꝝ vltra ꝓtendere ꝙ̃ ad
illud ſup̱ qd̓ pñt. Tunc enī niſi diabol9 ad=
eſſet ita frequēter falſum ſicut verū dicerent.
licet frequēter falſa predicāt ⁊ decipiantur.
Hinc Aug9. li. v. de ci. dei. c. vij. ait. Nō im=
merito credit̄ cū aſtrologi mirabiliter multa
vera rñdent occulto inſtinctu fieri ſpirituū
nō bonoꝝ quorū cura eſt. falſas ⁊ noxias opi
niones de aſtralib9 fatis inſerere hūanis mē
tibus atꝫ firmare. Silr̄ ⁊ malefici ſiue diui
ni: q̄nꝙ vera p̄dicūt. q̄ p̄cognoſci in ſuis cau
ſis naturaliter pñt. Futura vero cōtingentia
nō certitudinaliter ſed ex cōiectura q̄nꝙ pre=
nunciant. ¶ Secundū dubiū fuit vtrū a de
monib9 eſſe poſſit aliq̄ ꝓphetia. Ad qd̓ rñdet
tho. ſa ſe. q. clxxij. ꝙ ꝓphetia importat cogni
tionē quandā ꝓcul exiſtentē a cognitōe hu=
mana. Manifeſtū eſt aūt ꝙ intellectu ſupio
ris ordinis aliq̄ cognoſcere poteſt q̄ ſunt re=
mota a cognitōe intellectus inferioris. Su=
pra intellectū aūt humanū eſt nō ſolū intelle

ctus diuinus: ſed etiā intellectus angeloruꝫ
bonoꝝ ⁊ malorū: ſ̄m nature ordinē. Et ideo
quedā cognoſcunt demones ſua naturali co
gnitione q̄ poſſunt hoībus reuelare. tanꝙ re
mota a cognitōe hominū. Simpliciter aūt
et maxime remota ſunt: q̄ ſolus deus cogno
ſcit. Et ideo ꝓphetia ꝓprie et ſimpliciter dicta
fit ſolū p̱ reuelationē diuinā. Sꝫ etiā ipa re=
uelatio facta per demones p̄t ſ̄m q̄d dici ꝓ=
phetia. vñ illi quibus aliq̄d p̱ demones reue
latur: nō dicunt̄ in ſcripturis ꝓphete ſimpli=
citer ſed ꝓphete falſi ſiue idoloꝝ fictio ſiue cū
aliqua alia aditione. Vñ Aug9. xij. ſup̱ Ge=
neſim ad litterā ait. Cū malus ſpiritus arri=
pit hoīes in hac vita: aut demoniacos facit
aut arrepticios: aut falſos ꝓphetas. Notan=
dum ꝙ demones ea q̄ ſciūt hoīb9 manifeſtāt
nō quidē p̱ illuminationē intellectus ſed per
aliquā imaginariā viſionē aut etiā viſibiliter
colloquendo. ¶ Terciū dubiū fuit vtrū de=
mones p̱ ſe vel p̱ alios poſſint veritatē fateri
Et videt̄ ꝙ nō. Nā dicit̄ Jo. viij. ca. de dia=
bolo. mendax eſt et pater eius. ſ. mendacij. et
xxij. q. v. c. cauete fratres. Omnes qui amāt
mendaciū filij ſunt diaboli. Cū ergo diabo=
lus ſit veritatis inimicus: ergo illum cōfiteri
refugit. Ad qd̓ rñdemus: ꝙ licet diabolo ve
ritas ſit exoſa tñ illā quādoꝙ p̄dicat et cōfite
tur ꝓpter tria.

¶ Primo ꝓpter coactionē.

¶ Scd̓o ꝓpter accuſationē.

¶ Tercio ꝓpter deceptionē.

¶ Primo diabolus veritatē fatet̄ ꝓpter coa=
ctione: qñ cogit̄ ab ipo deo. Sicut factū le=
gimus qñ clamās in idolis ſanctoꝝ apoſto=
lorum virtutē et gratiā ſuis cultorib9 ſignifi
cabat. Sic etiā in virtute xp̄i a ſanctis demo
nes interrogati ſepe in obſeſſis corporibus
vera reſpondēt licet inuiti. ¶ Scd̓o diabo=
lus veritatē fatet̄ ꝓpter accuſationē dum. ſ.
hominū peccata ad cōfuſionē illoꝝ accuſat.
Nā licet deus hoīm peccata cognoſcat: vult
tamen vt diabolus illa declaret ad maiorem
peccantium exprobrationē. Jlle vero hoſtis
malignus tunc veritatē quā odit ꝓpter odiū
animarū fatetur.

¶ Tercio diabolus veritatē loquit̄ ꝓpter de
ceptionē. Nam vt inquit Tho. vbi. s̄. intel=
lectus ad falſum deducit̄ ꝓpter apparentiā ve
ritatis: ſicut voluntas ad malū per apparen=
tiam bonitatis. Jnterdū igitur diabolus ve
ritatem oſtendit: vt ſic falſitas eius ſecurius
acceptetur. Hinc chriſtus nō ſinebat loqui
demones qui erant in corporib9 obſeſſis: et
dicebāt ipm eſſe chriſtum: ne miſcerent veris

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

falſa vt dicit Nicola. de lira ſuper primo ca. Marci. Et. iiij. ca. Luce. Dicta ſunt iſta vt ſciamus vera eſſe q̃ de apoſtoloꝝ victoria p̄miſimus qui deo reuelante imminentē futuram pacē illi duci predixerũt cũ tñ demones contrariũ mentiendo ſuaſiſſent.

¶ Qualiter Simon et Judas deuicerunt magos. Et qui dicunt magi: atq; de dña miraculoꝝ dei ꝛ ſanctoꝝ a miraculis magoꝝ.

¶ Capitulũ. ij.

Secundi aduerſarij Simonis et Jude quos ipi deuicerũt fuerũt magi. Et hic tria cõſiderare debemus.

¶ Primũ qui dicunt magi.

¶ Secundũ quõ magoꝝ miracula apparẽtia a veris miraculis diſtinguunt.

¶ Terciũ qualiter hi apl̃i magos ſuperarũt.

¶ Ad primũ reſpondet Jſidorꝰ. viij. li. ethi. magi ſunt qui vulgo malefici vocant ob facinorum magnitudinē: hi ꝛ elemẽta cõcutiunt turbant mentes hominũ ac ſine vllo veneni hauſtu violẽtia tñ carminis interimũt. Vñ et Lucanus. Mens hauſti nulla ſanie polluta: veneni incantata perijt. Magorũ autē primus Zaroaſtes rex batrianoꝝ fuit de quo Augꝰ. li. xxi. de ciui. dei ait. ꝙ quando primo natus eſt riſit. hũc poſtremo Ninus rex aſſiriorum interfecit. licet pleriq; teneant illũ a demone ſuffocatum. Artem vero magicam multa poſt ſecula democritus ampliauit. qñ et Hipocratis medicine diſciplina effloruit: Hec autē vanitas magicarũ artium: ex traditione angelorum malorũ in toto terrarum orbe plurimis ſeculis inualuit. Nec mirum de magorum preſtigijs quãdo intantũ prodiere maleficorũ artes vt etiam moiſes ſimilimis ſignis reſiſtere vertentes virgas in dracones aquas in ſanguinē. hec Jſidorꝰ. Sed vt Augꝰ li. x. de ciui. dei. ca. viij. aſſerit. faciebant illi veneficijs et incantationibus magicis quibus ſunt angeli mali. i. demones dediti. Moiſes autē tanto iuſtius quanto potentius dei noīe qui fecit celuꝫ et terram eos facile ſupabat. Deniq; in tercia plaga deficiētibus magis decē plage p Moiſen magna myſterioꝝ diſpenſatõne complete ſunt. Hec Augꝰ. Quãta vero ſit virtus demonũ cum a deo permittunt ſiue ad deludendũ humanos ſenſus: ſiue ad operandũ licet ſm naturam effectus mirabiles ſiue etiaꝫ ad corpora vexandũ ꝛ moleſtandũ dixi plene. Jn tractatu de timore iudicioꝝ dei. Veruntñ hic narrabo qd̃ ſupioribus dieb; legi i quodã libro nouiter cõfecto qui vocat fortalitiũ fidei. Jn regno francie: cum iudei maleficijs vterent. accidit ſemel ꝙ iudeus quidã crudeliſſimus factus eſt amicus cuiuſdaꝫ miniſtri iuſticie. Quadã vero die rogauit eũ inſtantiſſime vt vnius hoīs daret ei cor fingens ſe illo egere p medicina. Et colorãdo factũ ſuũ dixit ꝙ quidaꝫ homo dabat viginti coronas auri ſi eum ſanaret. Et ꝙ ipſe daret ſibi decē illarũ ſi ei tribueret cor ſupradictũ. Jlle tum et cupiditate: tũ amicitia ꝓmiſit. Extrahēſq; illud cor a quodã xpiano: quē iuſticia exigente in ptes diuiſerat tradidit vxori ſue cuſtodiendum dicens ei. ꝙ decē coronas eſſet recepturus ꝓ illo: quas ſibi iudeꝰ ꝓmiſerat ſe daturum. Cũ ergo mulier illa cognouiſſet iudeũ illũ relatu multoꝝ fore maleficũ dure reprehendit maritũ. Jlle vero ecõtrario eã arguebat dicẽdo: ꝙ ipſa faceret eũ pdere decē coronas et alia ꝓmiſſa. Tandē deduxit virũ mulier vt iudeo cor porci tribueret. Adimpleuit vir qd̃ vxor conſuluit: iudeus vero cor hoīs xpiani credens ſe accepiſſe tradidit illi decē coronas. Quo facto: iudeꝰ hilaris ſuis vtēs maleficijs ſepeliuit cor illud in quodã campo latiſſimo. Jn quo poſt paucos dies congregata eſt innumerabilis multitudo porcorum: nõ ſolũ domeſticorũ ſed etiã ſilueſtriũ. Et tãta fuit lis et preliũ inter eos: ꝙ oēs mutuo rabidis morſib; ſe dilacerãtes occiderũt ſic vt nec vnus remaneret viuus. Qd̃ factuꝫ a rege francie q̃ tũc erat cognitũ iudeo capto apta eſt veritas: ꝙ ſic fuiſſet factũ de hominibus xpianis illius ꝓuincie ſicut de porcis ſi cor ſepeliſſet hoīs xpiani. Profecto niſi manu dei diabolica poteſtas cõpeſceret multa incredibilia mala malefici opa diabolis cooperantib; exercerēt. Secundũ qd̃ erat cõſiderandum quomodo diſcernunt miracula demonũ a miraculis veris. Et dicuntur illa miracula largo modo: quia licet eſſe poſſint mira opa nõ tamē miracula. Jdeo dñs Bonauen. in. ij. di. vij. ait. ꝙ differunt illa a miraculis veris.

¶ Primo ex pte principalis agentis. Nam in miraculis diuinis operat agens potẽtie infinite et ſupra naturã. Jn miraculis demonum operat virtus nature multipliciter adiute p naturas alias.

¶ Secundo differunt ex parte finis: quia miracula dei fiũt ad vtilitatē hominũ et diuinã gloriã ſed magorũ ſiue demonũ: ad deceptionem et gloriã vanã.

¶ Tercio differunt ex parte facti: quia demones faciunt hmõi vilia et inutilia. ſ. ranas et ſerpentes: quia hec de facili ꝓducuntur operatione nature: nõ autē pñt facere ea in q̃bus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

natura ſuccumbit ſicut facit deus. ſ. illumi-
nare cecum a natiuitate reſuſcitare mortuos
et huiuſmodi.

¶ Terciū cōſiderandū qualiter ſimon et iu-
das magos ſuperarūt. Et de hoc ita ſcribit
in legenda. Quod in perſide erāt duo famoſi ma
gi. ſcȝ Zares et Arfaxat quos Mattheus
fugauerat de ethiopia. Cū vero apl'i p̄ Bara
dach corā rege adducti fuiſſent. et p̄ntibus il
lis magis dixiſſet Baradach. Iſti o rex ſunt
dij latētes in effigie hoīm: zelo inuidie magi
cōmoti dixerūt illos malignos eſſe et contra
regnū ſubtilit' cogitare. dixit baradach Si
audetis cū eis ꝯfligite. Cui magi. Si vis vi
dere q2 nobis p̄ntibus loqui nō poterūt ve-
niant huc viri eloquētiſſimi et ſi corā nobis
loqui auſi fuerint: nos p̄ oīa imperitos ꝓba
bis. Cū aūt plurimi adducti eſſent cōtinuo
corā magis ita muti facti ſunt: vt nec nutib9
quidē qd̄ loqui nō poterāt indicarēt: dixerūt
qȝ magi ad regem: vt ſcias nos deos eſſe per-
mittemus eos loqui ſed ambulare nō poſſe.
Iterūqȝ reddem9 eis greſſum. Sȝ faciemus
eos apertis ocul' nihil videre. Qui cū hec oīa
feciſſent dux aduocatos illos turpiter cōfu
ſos ad apoſtolos duxit. Quib9 apl'i idolorū
cultum diſſuadentes vt in xp̄m crederēt mo
nuerunt. Quod cum illi ex corde ſe facturos
ꝓmiſiſſent apoſtoli ſigno crucis in frontib9
eos munierunt. Et ſtatim liberi ab omni mo
leſtia: ad regē corā magis iterū ingreſſi ſunt
Quare irati magi multitudinē ſerpentū ad-
uenire fecerunt. Statimqȝ ad iuſſum regis
veniētes apoſtoli pallia ſua de ſerpentibus
impleuerūt et in magos ꝓiecerunt dicentes.
In nomine dn̄i nō moriemini. ſed a ſerpenti
bus lacerati dolorꝫ veſtrorū mugitus dabi-
tis. Cum ergo magi ſic cruciarent': rex et ce-
teri rogabāt apoſtolos: vt eos a ſerpentibus
occidi p̄mitterent. Quibus apoſtoli reſpon-
dere ſe miſſos reducere a morte ad vitā non
aūt a vita p̄cipitare in mortē. Cum autē ma-
gi in malitia p̄ſeuerаſſent ab apoſtolis ſani
dimiſſi inde aufugerūt. Poſt hoc filia cuiuſ
dam ducis ex fornicatōne cōcepit et filiū par
turiens: quendā ſanctū diaconē infamauit.
Cum autē parētes puelle diaconē occidere
vellent. Aduenientes apoſtoli infantē addu
ci fecerūt: qui die illa natus fuerat. Et corā
diacone interrogauerūt dicētes: dic infans
in noīe dn̄i ſi iſte diaconus hoc p̄ſumpſit.
ad hec infans iſte inquit: diaconus caſtus et
ſanctus eſt nec vnqȝ carnē ſuā coinquinauit
Cum aūt parentes inſtarent vt apoſtoli que
rerent quis actor huius ſceleris fuiſſet. Re-
ſponderunt apoſtoli Nos innocentes abſol
uere decet: nocētes vero p̄dere nō debemus.
Manſerunt poſt hec et alia multa apoſtoli
in eodē loco p̄ annū et tres menſes. In quo
ſpacio pluſqȝ ſexaginta milia hominū exce-
ptis paruulis cum rege et principib9 baptiza
ti ſunt.

¶ Qualiter Simon et Iudas debellarunt
pontifices idolorꝫ patiētes mori poti9 qȝ ſta
tuam ſolis adorare. ¶ Capitulū. iij.

Tercij aduerſarij Simonis ⁊ Iude qs
ipſi debellarunt fuerunt idolorꝫ pontifi
ces. Cum eni venissent ad quandā ciuitatē
noīe ſuamar: inuenerūt ibi magos ſuperius
noīatos qui pontifices idolorꝫ ⁊ populū cō
tra apoſtolos concitauerunt. capientes vero
ipſos ad templū ſolis deduxerunt: vt aut eos
ſacrificare cōpellerent aut penitus necarent
Facto autē ſilentio apoſtoli dixerunt. vt ſcia
tis ꝙ hec idola plena ſunt demonibus. ecce
eis imperamus vt exeant et ſingula ſimula-
cra cōfringant Statimqȝ de ſimulacris exie
runt et cōfractis illis cū diris vocib9 abſceſ-
ſerūt. Qd̄ videntes pōtifices in apl'os irrue
runt et eos trucidauerūt. In ipa autē hora
cū nimia ſerenitas eſſet tanta fulgura exite-
runt vt templum ipm̄ trifarie ſcinderet' et illi
duo magi in carbones ictu fulguris verterē
tur. Rex aūt corpa apl'orꝫ ad vrbē ſuā tranſtu
lit et in honorē eorꝫ ecc'iam mire magnitudi
nis fabricauit. Notandū ꝙ de beato Simo
ne in pluribus locis inuenitur ꝙ crucis pa-
tibulo ſit affixus. Quod etiā Iſidor9 libro
de obitu apoſtolorꝫ. Et Euſebius in hiſto-
ria eccleſiaſtica. Et Beda ſup̄ actus apoſto-
lorū. Et magiſter Iohānes Beleth in ſum-
ma ſua teſtat'. Cū eni vt aiunt in egypto pre
dicaſſet hieroſolymā redijt. Et poſt mortem
Iacobi minoris in ep̄m hieroſolymitanum
ab apoſtolis vnanimiter eſt electus. Et ante
mortē ſuam triginta mortuos ſuſcitaſſe nar
ratur. Cum autē eccleſiā hieroſolymitanā p̄
annos multos rexiſſet et centeſimū atqȝ vi-
geſimum annū etatis ageret tempore Traia
ni imperatoris Atticus cōſularis ipm̄ cruci
affigi iuſſit: omnibus qui aderant et ipo iu-
dice admirantibus. ꝙ centū viginti annorū
ſenex crucis ſupplicium pertuliſſet. Nonnulli
vero dicūt ſicut eſt rei veritas. Quod nō fuit ſi-
mon chananeus q̄ fuit crucifixus. ſed fuit
alius filius cleophe. Qd̄ etiā Euſebius ceſa
rienſis ep̄s in ſua cronica teſtat'. Idē dicunt
Iſidor9 et Beda in ſuis cronicis. Nā Iſi-
dorus et euſebius qd̄ prius dixerūt poſtmo
dum in cronicis correxerunt. Quod p̄ȝ etiā

126

per Bedam: qui ſe ſenſiſſe redarguit in retra
ctionibus ſuis. Laudemus igit dominū in
ſanctis ſuis quibus tantā gratiā cōtulit: vt
cunctis inimicis pbiſſime cōſternatis ad ce
lorum regna glorioſi migrauerint vbi cum
chriſto letantur: Qui viuit et regnat in ſecu
la ſeculorum amen.

¶ Sermo q̄dragesimusquart⁹ de ſacris ad=
mirandiſq; ſtigmatib⁹ ſeraphici Franciſci.

Ego enim ſtigma
ta domini ieſu ī corpore meo por=
to Doctoris gentium verba ſunt
iſta ad galatas vltimo. c. Elegit pater om=
nium deus btm̄ franciſcū q̄ nō ſolū euāgeli=
ca doctrina viteq; pfectōe: ſed mirabili ſigno
ſtigmatū excitaret hominū corda ad deſide=
riū eterne vite. Duob⁹ quidē annis picturam
crucis in manib⁹ pedibus ⁊ latere viſibiliter
tulit. Et ſicut apoſtoli virtute magna redde=
bant teſtimoniū reſurrectiōis ieſu xpi. ita frā
ciſcus in ſe ipo ī pprio ſuo corpore xpm reſu=
ſcitatum luculentiſſime demōſtrabat. Sed
pleriq; dū hec audiūt vel credere nolunt frā
ciſcum ſigno crucifixi fuiſſe inſignitum: vel
quid leue ⁊ nō admirandū id aſſeuerāt. Qua
propter vt nouitas tante rei cū deuotōne fi=
delibus innoteſcat: reprimaturq; temeritas
curioſoꝝ in hoc ſermone de ſacris franciſci
ſtigmatib⁹ tractare decreui. Oſtendā aūt cō=
ſignationē franciſci: nō niſi inter dei mirabi
lia magna fore deputandā: ob qđ cōuenien=
tiſſime ſanct⁹ iſte ſublimis verba pposita di=
cere pt. In q̄bus de ſtigmatib⁹ ipis tria my=
ſteria pponimus cōtemplanda.

¶ Primū dicit veritatis.
¶ Secundū ſublimitatis.
¶ Terciū cōgruitatis.

¶ Ex nō eſt fictio quicq̄d dicit de ſtigmatib⁹
franciſci: cum veritas tante rei multipliciter
cōfirmetur.

¶ Capitulū. i.

Primū myſteriū cōtemplandū dicit ve=
ritatis. In quo ſpeculari libet an ſit ve
rum q̄ ſanctus franciſcus habuit ſtigmata
in ſuo corpore virtute diuina et ſupnaturali
impreſſa. Nā poſſet aliq̄s dicere multa fuiſſe
ab exquiſitis ingenijs cōficta et in ſcriptis
tradita. que tn̄ ſunt penitus a veritate aliena
Idcirco Aug⁹. li. xviij. de ci. dei. c. xiij. inq̄t.
Fabule facte ſunt de minotauro q̄ beſtia fue
rit incluſa laborinto: quo cū intraſſent hoīes
inextricabili errore inde exire nō poterāt. De
centaurꝫ q̄ equoꝝ hoīmq; fuerint natura cō
iuncti. De cerbero q̄ ſit triceps inferiorū ca=
nis. De frixo et helle eius ſorore q̄ vecti arie
te volauerunt. De gorgone q̄ fuerit crinita
ſerpentib⁹: et aſpicientes cōuertebat in lapi=
des. De bellorofonte q̄ equo pennis volāte
ſit vectus q̄ equus pegaſus dictus eſt. De an
ſione vel arione q̄ cythare ſuauitate lapides
mulſerit: et attraxerit. De fabro dedalo et ei⁹
icaro filio q̄ ſibi coaptatꝫ pennis volauerūt.
hec ille. Si igit iſta ⁊ alia huius excogitare
potuerūt q̄d mirū inquiūt increduli ſi de frā
ciſco aliq̄s fingēdo ⁊ mentiēdo dixerit q̄ in
manib⁹ pedib⁹ et latere plagas: q̄ſi crucifix⁹
habuit. Sed tales incredulos nos facile cō=
uincere poſſumus dū veritatē ſtigmatū fran
ciſci ex tribus ad lucē deducimus.

¶ Primo ex eccleſie auctoritate.
¶ Secūdo ex teſtiū ſanctitate.
¶ Tercio ex miraculoꝝ claritate.

¶ Primo pbamus veritatē ſtigmatū fran=
ciſci ex eccleſie auctoritate. Nā vt xps dixit
matth. xviij. c. Qui eccleſiā nō audierit ſit ti
bi ſicut ethnicus et publican⁹. Igit pontifi
ces et cardinales de illis ſtigmatib⁹ clarū p=
hibent teſtimoniū. Nā dn̄s Bonauē. cardi=
nalis eps albanenſis vir eximie ſanctitatꝫ le
gendā ſancti frāciſci elegāter ſcripſit: in qua
diffuſe loquit de ſtigmatib⁹ illis. Dn̄s Ray
nerius cardinalis de viterbio cōpoſuit hym
num q̄ incipit. Plaude turba paupcula. vbi
de ſtigmatib⁹ ſequentē verſiculū interpoſuit
vili cōtentus tegmine ſancto caleſcēs flami=
ne vicit algore caumata xpi dū geſtat ſtigma
ta. Dn̄s tho. cardialis de capua edidit hym
num q̄ incipit. In celeſti collegio. et hymnū
qui incipit. Decus morū dux minoꝝ: ⁊ i hoc
de ſtigmatib⁹ ita inq̄t. Regis ſignū ducē di=
gnum inſignit manu latere. Benedict⁹ papa
xij. bullā fecit de ſtigmatib⁹ ſacris qua ſtatu
it vt fratres minores publice in eccleſia offi=
cium ſtigmatū annuatim poſſent celebrare.
Nicolaus papa. iij. in extrauaganti q̄ ponit
in. vi. decretal. et incipit. Exijt q̄ ſeminat ⁊c.
dum regulā beati franciſci in multis extolle
ret poſtea ita ſubdidit. Hec eſt cui atteſtante
paulo null⁹ de cetero debet eē moleſtus quā
xps ſuis ſacris ſtigmatib⁹ cōfirmari volens
inſtitutorē ipius paſſionis ſue ſignis nota=
biliter inſigniuit. Alexander papa. iiij. p ſu=
as apoſtolicas lr̄as franciſci ſtigmata cōpro
bauit. Prima ei⁹ bulla incipit. grāde ac ſin=
gulare miraculū. Secūda. Si noue leticie
militantis eccleſie. Tercia. Benigna diuine
operatōis volūtas. In hac ita de ſtigmatib⁹
loquit. iocunda dn̄ice paſſionis inſignia in
eiuſdē ſancti corpore dū adhuc vitali ſpiritu